

5. septembra 2026

Meditačný obsah č. 360

Posledná meditácia bola formulovaná hodne podľa orientálnej filozofie výrazne kozmocentrickým spôsobom. Stojí v protiklade k tradičnej západnej filozofii, ktorá kladie značný dôraz na antropocentrický pohľad.

Počas týždňa mi prišlo niekoľko veľmi dobrých komentárov, ktoré vrhali nie nekritické svetlo na tieto meditačné vety. Je cenné, ak sa meditačné vety neberú bezvýhradne, pretože práve preto, že sú napríklad vo svojom vyjadrení príliš antropocentrické alebo kozmocentrické, môžu skutočne predurčovať istý duchovný smer s určitou tendenciou k jednostrannosti.

Ako vyváženie viac kozmocentrického smerovania posledných meditačných viet, bude tu popísaný ten istý význam celkom inými slovami:

Brahman je domovom a pôsobiskom čistých myšlienok. Tie čakajú na svoje uskutočnenie. Nie je možné, aby sa rozvíjali vo zvierati, ale iba v človeku, s dosahom ako na život, tak aj na posmrtnú a duchovnú existenciu. V konečnom dôsledku myšlienka pretrváva vo svojej nesmrteľnosti v duchovných svetoch. Táto myšlienka však teraz nie je tou istou ako na počiatku, lebo je človekom a jeho aktivitou rozšírená. A tak je duchom, ktorý ozrejmuje trvalý rozmer všetkého bytia.

Pri predchádzajúcej meditácii sa môže stať, že človek bude prežívať ľudskú existenciu s najväčšou duševnou vyrovnanosťou, keďže je to tak či tak relatívne, či sa vôľa a myslenie snažia a zápasia o uskutočnenie, alebo nie. Indickému národu je skutočne skôr vlastný dynamický kozmický pohľad s tancujúcim Šivom, pretože vníma prichádzanie a odchádzanie udalostí. Západ však oveľa viac prikladá význam postojom a v tom najvýraznejšom zmysle formuje individuálne nároky.

Keď sa zameriame na realitu myšlienky a jej duchovnosť alebo na dimenziu v Brahmane, hoci možno len čisto predstavovo a abstraktne, je jedno, či povieme: „Myšlienka tvorí počiatok ľudskej existencie, ale samotná ľudská existencia je pominuteľná“, alebo povieme: „Je to sám človek, kto privádza myšlienky a myslí, avšak ľudské bytie nie je večné.“ Rozhodnutie smerovať k nejakému cieľu činí vždy človek. Akonáhle sa ľudská myseľ chopí dobrého cieľa, začína idea viesť človeka. Na jednej strane je to človek, kto sa vedie, a predsa je to vlastne myšlienka, ktorá určuje okolnosti celého jeho života.

Avšak pre meditáciu je predsa len dôležité v zásade vnímať a lepšie pochopiť túto úroveň, ktorá zodpovedá Brahmanu a ktorá je vlastná čistému myšlienkovému životu a to vo všetkej jeho blaženosti. Zmyslom zaoberania sa Brahmanom je teda vytyšiť rovinu, ktorá je od samého prapočiatku ľudskému bytiu daná.

Ak by bola táto meditácia príliš náročná, je najlepšie vrátiť sa ešte raz naspäť k doterajšiemu rozlišovaniu troch rovín: roviny javových foriem zmyslovým spôsobom, roviny kozmickej alebo posmrtnej reality a na rozdiel od tohto úrovne Brahman, roviny čistého ducha (viď. meditačný obsah č. 359).

[meditačné obsahy v r. 2026](#) < späť